

Ivana Brač

Maja Matijević

PSIHOLOŠKI GLAGOLI I GLAGOLI ODAŠILJANJA ZVUKA

1. Uvod

U *Hrvatskome mrežnom rječniku – Mrežniku* i glagoli su se, kao i riječi drugih vrsta, kad je to primjenjivo, obrađivali po semantičkim skupinama. Obradom glagola po semantičkim skupinama dobivaju se ujednačene definicije za sve glagole koji pripadaju određenoj skupini te se tako mogu uočiti sličnosti i razlike u značenjima bliskoznačnih glagola, a na temelju kolokacija može se dobiti uvid i u njihove sintaktičke obrasce. U ovome poglavlju opisat će se obrada glagola u *Mrežniku* na primjeru psiholoških glagola i glagola odašiljanja zvuka. Za svrstavanje glagola u skupinu psiholoških odnosno glagola odašiljanja zvuka vodilo se samo semantičkim kriterijima, odnosno njihovim značenjem, dok se sintaktičke alternacije nisu uzimale u obzir (suprotno od Levin 1993., v. Brač i Bošnjak Botica 2015.).

Popis natuknica koje pripadaju skupini psiholoških glagola povezan je s glagolima u *e-Glavi* (Birtić i dr. 2018.), ali se obrada glagola u *Mrežniku* razlikuje od obrade u *e-Glavi*. Popis glagola odašiljanja zvuka dobiven je prema popisu iz Mikelić Preradović 2014. (koji je nastao po uzoru na Levin 1993.) te je pročišćen i dopunjen glagolima iz drugih jednojezičnih rječnika.

Uz svaki je glagol određen njegov gramatički vid (svrš./nesvr./dvov.) i prijelaznost (prijel./neprijel./povr.), pri čemu se prijelaznim glagolima smatraju samo glagoli koji imaju akuzativnu dopunu, te su navedeni oblici za sva lica prezenta, 2. l. jd. imperativa, 1. l. jd. aorista i/ili imperfekta, glagolski pridjev radni za sva tri roda te glagolski prilog sadašnji odnosno prošli.

Do značenja glagola došlo se pregledavanjem hrvatskih jednojezičnih rječnika (*Rječnik hrvatskoga jezika* (RHJ); *Hrvatski jezični portal*; *Školski rječnik* (ŠR); *Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika* (VRH) te su ona preoblikovana ili proširena u skladu sa značenjima koja su pronađena u *Hrvatskome mrežnom korpusu* (Ljubešić i Klubička 2016.) i *Hrvatskoj jezičnoj riznici* (Brozović Rončević i Čavar 2008.). Takav postupak smatrao se nužnim kako bi rječnik

obuhvatio, u najvećoj mogućoj mjeri, značenja i uporabe određenoga glagola koje dosad nisu zabilježene.

2. Psihološki glagoli

Psihološki glagoli, odnosno glagoli osjećanja, duševnoga stanja, htijenja izriču da jedan sudionik radnje (iskustvenik) osjeća što potaknuto prisutnošću, kojim svojstvom, djelovanjem i sl. drugoga sudionika (uzročnik/potica/stimulus). U definicijama stativnih psiholoških glagola (npr. *voljeti*, *obožavati*, *mrziti* i sl.) sadržana je dopuna glagola (objekt) izražena osobnom zamjenicom te je naveden osjećaj koji iskustvenik doživljava. Primjerice, glagol *voljeti* definiran je: „Voljeti koga znači osjećati duboku romantičnu privrženost i tjelesnu privlačnost prema komu.” Uz glagole koji su u većoj mjeri događajni ili agentivni navodi se da izazivaju određeni osjećaj u iskustveniku. Primjerice, glagol *ljutiti* definiran je: „Ljutiti koga znači izazivati ljutnju u kome.” U 1. tablici dani su primjeri definicija za pojedina značenja glagola iz kojih je vidljiva razlika u obradi stativnih i događajnih psiholoških glagola te je vidljivo da je u definiciju uključena dopuna.

1. tablica: Primjeri definicija psiholoških glagola

glagol	dopuna	značenje
voljeti	koga	osjećati duboku romantičnu privrženost i tjelesnu privlačnost prema komu
obožavati	koga	osjećati veliku ljubav prema komu
mrziti	koga ili što	osjećati snažnu odbojnost ili neprijateljstvo prema komu ili čemu
diviti se	komu ili čemu	osjećati ili izražavati da se tko ili što smatra iznimno lijepim
svidati se	komu	osjećati privlačnost prema komu
ponositi se dičiti se	kime ili čime	osjećati zadovoljstvo zbog vlastite ili tuđe vrijednosti, uspjeha, truda i sl.
čeznuti žudjeti	za kim ili čim	osjećati silnu želju za kim ili čim
ljutiti	koga	izazivati ljutnju u kome
plašiti	koga	izazivati strah u kome
radovati	koga	izazivati radost u kome

Povratni glagoli, koji imaju i prijelaznu inačicu, definirani su tako da je naveden osjećaj koji iskustvenik doživljava, dok je druga dopuna vidljiva iz kolokacija (v. 2. tablicu i 1. sliku).

2. tablica: Primjeri definicija (nepravih) povratnih glagola

glagol	dopuna (vidljiva u kolokacijama)	značenje
ljutiti se	na koga ili što	osjećati ljutnju
plašiti se	koga ili čega	osjećati strah
radovati se	komu ili čemu	osjećati radost ili veselje

Osim iz definicije valencijski obrazac može se uočiti iz kolokacija koje su vezane uz pojedino značenje. Tako se uz značenje navodi tko što čini, komu, čime, s kim, kako, zašto, koliko, kad i dr. Kao što se može uočiti, u kolokacijama se ne navode samo dopune, nego i neobvezni dodatci koji su česti u korpusu, što se može vidjeti na 1. i 2. slici.

plašiti **plašiti** gl. nesvrš. prijel. (prez. jd. 1. l. plašim, 2. l. plašiš, 3. l. plaši, mn. 1. l. plašimo, 2. l. plašite, 3. l. plaše; imp. plaši; aor. plaših; imperf. plašah; prid. r. m. plašio, ž. plašila, s. plašilo; pril. s. plašeci)

Plašiti koga znači izazivati strah u kome.

- Mene su kao malu plašili mačjim i psećim dlakama pa sam godinama nakon svakog dodirivanja životinje ribala ruke u strahu.

- Nemoj ga plasiti, uz dosta dobre volje i truda jezik se može svladati.

- Pomisao na kraj plaši čovjeka.

- Pomalo me plaši sloboda kojom se kreće i snalazi po internetu.

Što koga plaši? čudovište; mogućnost, noćni strahovi, novost, pomisao, priča, riječi, tišina, zvuk (vlastitog disanja)

Koga se plaši? birače, djecu, javnost, ptice, roditelje, prolaznike, turiste

Čim se koga plaši? babarogama, sotonom, vješticama, vragom

SINONIM: **strašiti** sinonim: **zastrašivati**

plašiti se

Plašiti se znači osjećati strah, često od koga ili čega.

- Ljudi koji govore u snu plaše se da ne kažu nešto što ne žele.

- Plašimo se te neizvjesnosti nepoznatoga.

- Surina majka Katie medijima je otkrila kako njezinu djevojčicu muči nesаница jer se panično plaši zrakoplova.

Tko se plaši? čovjek, dijete, muškarac, narod, osoba, roditelj, ulagač, vlast, žena

Čega se tko plaši? konkurencije, neizvjesnosti, nepoznatoga, neuspjeha, pogrešaka, smrti; munja, pasa, zmija, zrakoplova

Kako se tko plaši? jako, malo, nepotrebno, panično, pomalo, stvarno, užasno, ponekad, stalno

SINONIMI: **bojati se**; **1, strašiti** **strašiti se** sinonim: **strahovati**

• U strožim stilovima standardnoga jezika glagolu *plašiti (se)* daje se prednost pred glagolom *strašiti (se)*, koji pripada razgovornome stilu.

Baza hrvatskih glagolskih valencija: <http://valencije.ihj.hr/word/plasiti/23/>

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika: http://ihj.hr/kolokacije/search/?q=pla%C5%A1iti&search_type=basic

radovati **radovati** gl. nesvrš. prijel. (prez. jd. 1. l. radujem, 2. l. raduješ, 3. l. raduje, mn. 1. l. radujemo, 2. l. radujete, 3. l. raduju; imp. raduj; aor. radoвах; imperf. radoвах; prid. r. m. radoваo, ž. radovala, s. radovalo; pril. s. radujući)

Radovati koga znači izazivati radost u kome.

- Neizmerno nas raduje spoznaja da smo život djece kojima je potrebna dodatna pomoć zajednice učinili ljepšim, lakšim i sadržajnijim.

- Raduje me činjenica da su tržišta jako dobro upoznata s našom ponudom.

Kako koga što raduje? beskrajno, iskreno, istinski, neizmerno, neobično, osobito, posebice, posebno, silno, veoma

SINONIM: **veseliti**

radovati se

Radovati se znači osjećati veselje ili radost.

- Protekli je vikend donio ono čemu se neizmerno radujem svake godine.

- Steven Spielberg ga je pozvao da svojim klarinetom obogati jedan od najvažnijih njegovih filmova, a svjetski organizatori, orkestri i dirigenti neizmerno se raduju svakom Feidmanovu posjetu.

- Nažalost, osobitost ljudske naravi je zljuradost, radovati se nesreći drugih.

Kako se raduje? beskrajno, iskreno, istinski, neizmerno, neobično, osobito, posebice, posebno, silno, veoma

Čemu se raduje? dolasku, pobjedi, povratku, suradnji, susretu, (tuđoj) nesreći (drugih), uspjehu, životu

SINONIM: **veseliti** **veseliti se**

Tvorba: rad-ovati,

Baza hrvatskih glagolskih valencija: <http://valencije.ihj.hr/word/radovati/30/>

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika: http://ihj.hr/kolokacije/search/?q=radovati&search_type=basic

1. slika: Prikaz obrade glagola *plašiti / plašiti se* i *radovati / radovati se*

Psihološki su glagoli zanimljivi zbog toga što za cijelu skupinu nisu moguća ista kolokacijska pitanja jer uzročnik i iskustvenik mogu biti izraženi na različite načine. Uz prototipne prijelazne glagole subjekt je u nominativu, a objekt u akuzativu te se postavljaju pitanja npr. *Tko čita?* i *Što se čita?*, odnosno imaju nominativnu i akuzativnu dopunu. Međutim, uz psihološke glagole uzročnik može biti izražen genitivom (npr. *bojati se, plašiti se*), dativom (npr. *diviti se, čuditi se*), prijedložnom dopunom (npr. *zaljubiti se, ljutiti se*), a iskustvenik nominativom (npr. *voljeti, mrziti*), akuzativom (npr. *radovati, ljutiti*) ili dativom (npr. *sviđati se, nadati se*). To je vidljivo u 3. tablici.

3. tablica: Primjeri kolokacija uz psihološke glagole

glagoli	kolokacije			
<i>voljeti (mrziti, obožavati, poštovati, poštivati)</i>	Tko voli?	Koga se voli?	Kako se voli?	Koordinacija:
<i>bojati se (plašiti se)</i>	Tko se boji?	Koga se boji? / Čega se boji?		Koordinacija:
<i>sviđati se</i>	Tko se sviđa?	Komu se sviđa?	Kako se sviđa?	Koordinacija:
<i>diviti se (čuditi se, nadati se)</i>	Tko se divi?	Komu se divi? / Čemu se divi?	Kako se divi?	Koordinacija:
<i>ponositi se (dičiti se)</i>	Tko se ponosi?	Kime se ponosi? / Čime se ponosi?	Kako se ponosi?	Koordinacija:
<i>žudjeti (čeznuti)</i>	Tko čezne?	Za kim se čezne? / Za čim se čezne?		Koordinacija:
<i>zaljubiti se</i>	Tko se može zaljubiti?	U koga se može zaljubiti? / U što se može zaljubiti?		Koordinacija:

Kao što je rečeno, psihološki su glagoli zanimljivi i zbog mogućnosti sintaktičkih alternacija. Tako je, primjerice, za pojedine psihološke glagole lako uočljivo da mogu imati iskustvenika u nominativu i uzročnika u akuzativu (npr. *radovati, veseliti; Raduje me pobjeda.*), dok povratni glagoli imaju iskustvenika izražena nominativom, a uzročnika dativom (*radovati se, veseliti se; Radujem se pobjedi.*), instrumentalom (npr. *oduševiti se; Oduševila sam se filmom.*), prijedložnom skupinom (npr. *ljutiti se, brinuti se; Ljutim se na brata.; Brinem se o bratu / za brata.*) (više o psihološkim glagolima v. Brač i Matas Ivanković 2016., Birtić i dr. 2018., Birtić i Runjaić 2019.). To je vidljivo na 1. i 2. slici i u 4. tablici.

veseliti **veseliti** gl. nesvrš. povr. (*prez. jd. 1. l. veselim, 2. l. veseliš, 3. l. veseli, mn. 1. l. veselimo, 2. l. veselíte, 3. l. veselě; imp. veseli; aor. veselih; imperf. veseljah; prid. r. m. veselio, ž. veselila, s. veselilo; pril. s. veselěći*)

Veseliti koga znači činiti koga veselim.

- *Posao je to koji me veseli i koji radim s puno ljubavi.*

- *Najviše nas veseli kad vidimo roditelje i djecu kako zajedno rade kreativne stvari.*

Što veseli? pobjeda, posao, rezultat, sitnice, uspjeh; kad (mogu biti od koristi, pogleda dobar film), što (ćemo se uskoro vidjeti, je u rad udruge uključen velik broj volontera)

Koga se veseli? čovjeka, dijete, ljubitelje (automobila, sporta), navijače, narod, roditelje

Kako se veseli? beskrajno, iznimno, jako, najviše, neizmerno, posebno, veoma

Koordinacija: veseliti i radovati

SINONIM: radovati

veseliti se gl. nesvrš. povr.

Veseliti se znači osjećati veselje ili radost, biti veseo.

- *Veselim se suradnji naše udruge s brojnim inozemnim organizacijama.*

- *Vjerujem da će dvorana biti puna i da ćemo svi zajedno pjevati i veseliti se do dugo u noć.*

Tko se veseli? čovjek, dijete, osoba

Čemu se veseli? druženju, koncertu, ljetu, pobjedi, povratku, putovanju, suradnji, susretu, uspjehu, pobjedi, druženju, tuđoj nesreći, utakmici, vikendu

Kako se veseli? beskrajno, iskreno, iznimno, jako, najviše, neizmerno, posebno, unaprijed, veoma

Koordinacija: veseliti se i pjevati, veseliti se i plesati, veseliti se i radovati se, veseliti se i smijati se, veseliti se i tugovati, veseliti se i uživati, veseliti se i zabavljati se

ANTONIMI: tugovati, žaliti :1

Tvorba: vesel-iti,

Baza hrvatskih glagolskih valencija: <http://valencije.ihj.hr/word/veseliti/48/>

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika: http://ihj.hr/kolokacije/search/?q=veseliti&search_type=basic

2. slika: Prikaz obrade glagola *veseliti* i *veseliti se*

4. tablica: Kolokacije uz prijelazne i povratne inačice psiholoških glagola

glagol	kolokacije			
<i>radovati</i>	Tko raduje? / Što raduje?	Koga se raduje?	Kako se raduje?	
<i>radovati se</i>	Tko se raduje?	Čemu se raduje?	Kako se raduje?	
<i>ljutiti</i>	Tko ljuti? / Što ljuti?	Koga se ljuti?	Kako se ljuti?	Koordinacija:
<i>ljutiti se</i>	Tko se ljuti?	Na koga se ljuti? / Na što se ljuti?	Kako se ljuti?	

3. Glagoli odašiljanja zvuka

Glagoli odašiljanja zvuka izražavaju da tko ili što proizvodi kakav zvuk. Njihove se definicije razlikuju s obzirom na to tko ili što proizvodi zvuk, kakav je zvuk, gdje i kako nastaje i sl. Kad zvuk proizvodi neživi odašiljač (prirodna pojava, npr. voda ili vjetar; kakav uređaj i sl.), definicija glagola (npr. *klokotati*, *žuboriti*, *hujati*, *cilikati*, *škripati*, *štropotati*) najčešće glasi ‘proizvoditi kakav zvuk’ (v. 3. sliku), odnosno riječ je o dekomponiranim konstrukcijama zbog čega su u *Mrežniku* definirane i riječi (imenice) kojima se označuju zvukovi, što je vidljivo na 4. slici.

žubōriti **žuboriti** gl. nesvrš. neprijel. (prez. jd. 3. l. žubōri, mn. 3. l. žubōrē; aor. jd. 3. l. žubōrā; imperf. jd. 3. l. žubōrāše; prid. r. m. žubōrio, ž. žubōrila, s. žubōrilo; pril. s. žubōrēći)

Žuboriti znači proizvoditi žubor.

- *Sunce jače grije, topi se led i snijeg, potočići počinju žuboriti.*
- *Mirelin smijeh mu je i dalje žuborio u uhu.*
- *Slap je lagano žuborio.*

Što žubori? izvor, potok, rijeka, slap, vrelo, pren. glas, razgovor, smijeh

Kako se žubori? lagano, nesmetano, nježno, lijeno, postojano, tiho

sinonim: romoniti

Tvorba: žubor-iti,

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika: http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=žuboriti&search_type=basic

3. slika: Prikaz obrade glagola žuboriti

žübōr **žubor** im. m. (G žübora, DL žüboru, A žübōr, I žüborum)

Žubor je šum vode ili kiše.

- *Krenula sam za njim i ubrzo sam čula žubor potoka.*
- *Unutra je bilo toplo, udobno, glazba se potihom ispreplitala sa žuborom kiše.*
- *Krenusmo lagano uz ugodni žubor potoka i posljednje zrake sunca na zalasku.*

Kakav je žubor? glasan, tih, ugodan, veseo

U vezi sa žuborom spominje se: kiša, potok, voda

SINONIM: romon **SINONIM:** žumor

TVORENICA: žuboriti

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika: http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=žubor&search_type=basic

4. slika: Prikaz obrade imenice žubor

Uz pojedine glagole, primjerice *zveckati*, *zveketati*, *škripati*, *klepetati*, *šuškati*, može biti izražen i sudionik koji čini da odašiljač proizvede zvuk te tad definicija glasi ‘činiti da što proizvodi kakav zvuk’. U tome je slučaju obično instrumentalom izraženo ono što proizvodi zvuk, a u primjeru na 5. slici vidljivo je u kolokaciji *Čime se zveckaju?*

zvěckati **zveckati** gl. nesvrš. neprijel. (prez. jd. 1. l. zvěckām, 2. l. zvěckāš, 3. l. zvěckā, mn. 1. l. zvěckāmo, 2. l. zvěckāte, 3. l. zvěckājū; imp. zvěckāj; aor. zvěckah; imperf. zvěckāh; prid. r. m. zvěckao, ž. zvěckala, s. zvěckalo; pril. s. zvěckajūći)

1 Zveckati znači činiti da što proizvede visok i tanak zvuk udarcem u kovinski ili stakleni predmet ili udarcem takva predmeta po čemu.

- *Jedan od najlakših načina da angažirate bebū jest da zveckate ključevima.*
- *Oko mene zveckaju žlice i vilice, ljudi mljackaju, a ptice cvrkuću.*
- *Krampus je lupao na vrata i zveckao lancima, ali mu Nikola nije dao da uđe u sveto mjesto.*

Čime se zveckaju? čašama, ključevima, kovanicama, lancima, narukvicama, posuđem, vilicama, žlicama

2 Zveckati znači proizvoditi visok i tanak zvuk.

- *Na rukama su mi zveckale brojne šarene narukvice.*
- *Dok se penjao stubama, čuo je kako u nekim stanovima zveckaju tanjuri i čaše.*

Što zveckaju? čaše, narukvice, posuđe, tanjuri

SINONIM: zveketati

Tvorba: zvec-kati,

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika: http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=zveckati&search_type=basic

5. slika: Prikaz obrade glagola zveckati

Katkad se glagoli odašiljanja zvuka mogu svrstati i u skupinu glagola kretanja (npr. *fjukati*, *fjuknuti*, *huknuti*, *hujiti*, *hujati*, *zviždati*, *prozviždati*, *šištat*), najčešće kad zvuk proizvodi nešto

što samo po sebi ne odašilje zvuk (npr. *lopta, metak*), ali kretanjem kroz zrak to čini, v. glagol *hujati* na 6. slici.

hujati **hujati** gl. nesvrš. (prez. jd. 3. l. hūji, mn. 3. l. hūjē; aor. jd. 3. l. hūji; imperf. jd. 3. l. hūjāše; prid. r. m. hūjao, ž. hūjala, s. hūjalo; pril. s. hūjēći)

¹ Hujati znači proizvoditi huku.

- Zrak je postajao sve hladniji, vjetar je hujao i opet bio prožet gomilama duša.

- Umjesto nepreglednih krda koja su pasla po prerijama i savanama, sada je samo hujao tužni vjetar.

- U hodnicima je hujao vječiti propuh jer su umjesto vrata bile ugrađene samo rešetke.

Što hujati? propuh, vjetar

SINONIM: hujiti **SINONIM:** hućati **SINONIM:** hućiti

² Hujati znači naglo proletjeti, proletjeti brzinom vjetra.

- Lopte su hujale pored vratnica Wiese.

- Čak je i Boromir oborio glavu dok su čamci hujali pokraj njih, krhki i prolazni kao listići pod trajnom sjenom stražara Numenora.

Što hujati? *lopta*

Tvorba: huj-ati,

tvorenice: hujanje

6. slika: Prikaz obrade glagola *hujati*

Isto tako glagoli odašiljanja zvuka mogu se katkad svrstati u skupinu glagola govorenja, pa tako mogu izražavati besmisleno govorenje ili sl. (npr. *klepetati, šuškat*). U 5. tablici prikazane su tipične definicije glagola u kojih neživi odašiljač odašilje zvuk te su navedena druga značenja koja glagol može imati, a najčešće je, kao što je opisano, riječ o kretanju ili govorenju.

5. tablica: Definicije glagola odašiljanja zvuka

glagol	1. neživi odašiljač	2. vanjski uzročnik	3. kretanje	4. govorenje
<i>žuboriti</i>	proizvoditi žubor			
<i>klepetati</i>	proizvoditi klepet	činiti da što proizvodi klepet		mного govoriti, koješta pričati
<i>šuškati</i>	proizvoditi šušlav zvuk	činiti da što proizvede šušlav zvuk		govoriti o stvarima koje nije zgodno spominjati ili širiti glasine
<i>hujati</i>	proizvoditi huku		naglo proletjeti, proletjeti brzinom vjetra	

Glagoli poput *ječati, jeknuti, odjekivati, odjeknuti, odzvanjati* ubrajaju se u skupinu glagola širenja zvuka te su zanimljivi stoga što na mjestu subjekta može biti zvuk koji se širi, a instrumentalom izražen prostor kojim se zvuk širi (npr. *Ulicama ječale su pjesme.*). Isto tako moguće je i da na mjestu subjekta bude prostor, a da je zvuk izražen prijedložnom skupinom (npr. *Ulica je ječala od pjesme.*). Ta mogućnost vidljiva je iz primjera na 7. slici. Kao što je već rečeno, primjeri se biraju, između ostaloga, tako da se njima pokažu valencijske mogućnosti glagola.

ječati **ječati** gl. nesvrš. neprijel. (prez. jd. 1. l. ječim, 2. l. ječiš, 3. l. ječi, mn. 1. l. ječimo, 2. l. ječite, 3. l. ječe; imp. ječi; aor. ječih; imperf. ječah; prid. r. m. ječao, ž. ječala, s. ječalo; pril. s. ječeci)

1 Ječati znači ispuštati nejasne glasove.

- Starac je i dalje tužno ječao.
- Plakala sam i ječala.

2 Ječati znači širiti se, prenositi se, čuti se daleko, odjekivati.

- I čitava je luka ječala od naših usklika.
- Sva kuća ječi od njihove pjesme.
- Ulicama ječale pjesme, a razgovori i koraci šumili.

7. slika: Prikaz obrade glagola *ječati*

Zvuk mogu proizvoditi i životinje, odnosno živi odašiljači te većinom tad glagoli imaju definiciju ‘glasati se glasom koji podsjeća na x’ (npr. *mukati*, *mijaukati*, *lajati*, *blejati*, *brbotati*, *cičati*, *kokodakati*, *gakati*, *kreketati*, *njakati*), odnosno ti glagoli imaju onomatopejski korijen. Budući da u samoj definiciji nije navedeno koja životinja proizvodi određeni zvuk, to je vidljivo iz kolokacija i primjera, kao što se može vidjeti na 8. i 9. slici.

kreketati **kreketati** gl. nesvrš. neprijel. (prez. jd. 1. l. krekećem, 2. l. krekećeš, 3. l. krekeće, mn. 1. l. krekećemo, 2. l. krekećete, 3. l. krekeću; imp. krekeći; aor. kreketah; imperf. kreketah; prid. r. m. kreketao, ž. kreketala, s. kreketalo; pril. s. krekećuci)

1 Glasati se glasom koji podsjeća na kre-kre.

- Naime, u blizini se nalazi park, nekad močvara u kojoj su neprestano kreketale žabe i iritirale okolno stanovništvo.
- Kada žaba krekeće i skriva se pod lišćem, bit će kiše.
- Močvarne žabe krastače, velike kao šaka, nadimale su se i potihno kreketale u tami.

Tko krekeće? žaba

2 pren. Kreketati znači dosadno prigovarati.

- Mi krekećemo kako je UEFA licemjerna i bahata.
  - Oni koji krekeću uglavnom završe na Dnevniku.
- Tvorba: kreket-ati,

8. slika: Prikaz obrade glagola *kreketati*

Kad je uz te glagole vršitelj radnje čovjek, glagol dobiva drugo značenje, točnije tim se glagolima može izražavati kakav tko ima glas, odnosno naglasak je na načinu kojim se tko izražava (npr. *meketati*, *cičati*), ili se naglašava da vršitelj radnje proživljava kakva snažnu emociju dok govori (npr. *siktati*, *graknuti*, *cviliti*) ili da se besmisleno, dosadno govori ili prigovara (npr. *kokodakati*, *kreketati*), kao što je prikazano u 6. tablici i na 9. slici.

6. tablica: Definicije glagola glasanja životinja (onomatopejski korijen)

glagol	1. glasanje životinje	2. govorenje	3. način govorenja	4. emocija
<i>mukati</i>	glasati se glasom koji podsjeća na <i>mu</i>			
<i>gakati</i>	glasati se glasom koji podsjeća na <i>ga-ga</i>			
<i>kreketati</i>	glasati se glasom koji podsjeća na <i>kre-kre</i>	dosadno prigovarati		

<i>meketati</i>	glasati se glasom koji podsjeća na <i>me</i>	besmisleno govoriti	glasati se poput kože (o čovjeku)	
<i>cičati</i>	glasati se glasom koji podsjeća na <i>ci-ci</i>		glasati se čičavim, piskavim glasom	odavati bolan glas

cičati **cičati** gl. nesvrš. neprijel. (*prez. jd. 1. l. cičim, 2. l. cičiš, 3. l. ciči, mn. 1. l. cičimo, 2. l. cičite, 3. l. ciče; imp. ciči; aor. cičah; imperf. cičah; prid. r. m. cičio, ž. cičila, s. cičilo; pril. s. cičeći*)

¹ Cičati znači glasati se glasom koji podsjeća na ci-ci.

- *Za vrijeme potresa kod Slanog sekundu-dvije prije nailaska vala počeli su cičati poljski miševi u Metkoviću.*

- *I div se sjeti da je baš tako bježalo jednom pred njim cijelo leglo poljskih miševa dolje na rubu šume, dižući smiješno uvis stražnje noge, cičeći i tresući repićima.*

Tko ciči? miš

² Cičati znači glasati se čičavim, piskavim glasom.

- *Dosadna, naporna djeca cičala su pod prozorom zabavljena vlastitim igrama, nadglasavajući čak i vrane na krošnjama koje su užurbano gradile gnijezda kradući jedna drugima materijal.*

- *Smijao se i cičao od sreće.*

- *Dječak ciči od veselja.*

Kako se ciči? radosno, veselo

Od čega se ciči? od radosti, od sreće, od uzbuđenja, od veselja, od zadovoljstva

VIDSKI PARNJAK: ciknuti

³ Cičati znači odavati bolan glas.

- *Jer je on poslije toga cičao od prepasti da zašto mu je koža promijenila boju, zašto je tako ružan.*

- *Dave od jada ciči.*

Od čega se ciči? od jada, od prepasti

Tvorba: cik-ati,

Kolokacijska baza hrvatskoga jezika: http://ihj.hr/kolokacije/search/?q=ci%C4%8Dati&search_type=basic

9. slika: Prikaz obrade glagola *cičati*

4. Zaključak

Pri obradi glagola težilo se pregledom postojećih suvremenih rječnika i korpusa opisati sva značenja glagola, a u definicije glagola nastojali su se uključiti njegovi argumenti, tako da je iz same definicije vidljivo koje padeže glagol zahtijeva. Odabirom primjera i kolokacijama nastojale su se opisati sintaktičke mogućnosti glagola i navesti najčešći aktanti koji sudjeluju u opisanoj radnji. Uz glagol navode se i vidski parnjaci te istoznačnice, čije su definicije usklađene. Cilj je takve analize maksimalistički opis glagola kojim se, idealno, pokrivaju mnoge potrebe korisnika rječnika.

Izvori i literatura

Birtić, Matea; Bošnjak Botica, Tomislava; Brač, Ivana; Matas Ivanković, Ivana; Oraić Rabušić, Ivana; Runjaić, Siniša. 2018. *Valencijski rječnik psiholoških glagola u hrvatskome jeziku*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.

Birtić, Matea; Runjaić, Siniša. 2019. Sintaktičko-semantička podjela psiholoških glagola u hrvatskome jeziku. *Filologija* 73. 1–25.

Brač, Ivana; Bošnjak Botica, Tomislava. 2015. Semantička razdioba glagola u *Bazi hrvatskih glagolskih valencijskih*. *Fluminensia* 27/1. 105–121.

- Brač, Ivana; Matas Ivanković, Ivana. 2016. Психологические глаголы в хорватском и русском языках. *Výzkum slovesné valence ve slovanských zemích*. Ur. Skwarska, Karolína; Kaczmarska, Elżbieta. Slovanský ústav AV ČR. Prag. 351–369.
- Brozović Rončević, Dunja; Čavar, Damir. 2008. Hrvatska jezična riznica kao podloga jezičnim i jezičnopovijesnim istraživanjima hrvatskoga jezika. *Vidjeti Ohrid: referati hrvatskih sudionica i sudionika za XIV. međunarodni slavistički kongres*. Ur. Petrović, Bernardina; Samardžija, Marko. Zagreb. 173–186.
- Levin, Beth 1993. *English Verb Classes and Alternations: A Preliminary Investigation*. University of Chicago Press. Chicago – London.
- Ljubešić, Nikola; Klubička, Filip. 2016. Croatian web corpus hrWaC 2.1. *Slovenian language resource repository CLARIN.SI*. <http://hdl.handle.net/11356/1064> (pristupljeno 11. rujna 2020.).
- Mikelić Preradović, Nives. 2014. *CROVALLEX. Valencijski leksikon glagola hrvatskoga jezika*. Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb.
- RHJ = *Rječnik hrvatskoga jezika*. 2000. Gl. ur. Šonje, Jure. Leksikografski zavod *Miroslav Krleža* – Školska knjiga. Zagreb.
- ŠR = Birtić, Matea; Blagus Bartolec, Goranka; Jojić, Ljiljana; Kovačević, Barbara; Lewis, Kristian; Matas Ivanković, Ivana; Mihaljević, Milica; Miloš, Irena; Ramadanović, Ermina; Vidović, Domagoj. 2012. *Školski rječnik hrvatskoga jezika*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje – Školska knjiga. Zagreb.
- VRH = *Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika*. 2015. Ur. Jojić, Ljiljana i dr. Školska knjiga. Zagreb.